

»Kantklipping virker næsten angstprovokerende på mig«

I sin nye roman, »Muren«, erstatter Torben Munksgaard velfærdssamfundet med velværesamfundet. Og gør et parcelhuskvarter til skueplads for alle vores dårlige sider.

Af Sarah Iben Almbjerg

Det vrimler med usympatiske mennesker. De er overalt. På kontoret, i grundejerforeningen og på gaden.

Som nu Søren, der synes, at det er en stor social udfordring at spise rundstykker med sine kollegaer mandag morgen. Som Sigrid, der bliver næsten aggressivt irriteret over, at hendes nabo kan finde på at kravle op på sit tag, når han vil se solnedgangen.

Egoistiske, småtskårne og meget genkendelige er de personer, der befolker siderne i Torben Munksgaards nye roman, »Muren«, der handler om Bjørn, der i kølvandet på sin skilsmisse bygger en mur rundt om sin grund. Nu vil han bare være i fred. Men det ønske går rigtig dårligt i spænd med det øvrige liv i parcelhuskvarteret. I »Muren« er det karakteristiske, danske boligkvarter blevet til en symbolsk petriskål for alle vores dårligdomme.

»Det er jo en evig kamp at finde balancen mellem at respektere andre menneskers eksistens og samtidig være sig selv,« konstaterer Torben Munksgaard og napper en nød fra skålen på det mørke spisebord. Bortset fra jazzten fra den lille, grå DAB-radio er der ganske stille i forfatterens Københavner-lejlighed - og det virker, som om det passer ham fint. 41-årige Munksgaard har det godt med at være lidt på afstand.

»Jeg kan føle mig kraftigt intimideret af andre menneskers nærvær i bus 5A,« som han siger. Smilende.

Han virker jo så rar, Munksgaard, så hvad er egentlig problemet med os andre?

»Sagen er, at den personlige frihed ofte konflikter med andre menneskers personlige frihed. I parcelhuskvarteret har man et fællesskab, hvor hver enkelt person ejer sin egen matrikel. Inden for hækkens grænser bestemmer folk selv. Tror de. Men der er jo grænser,

der er bestemt af, at det hele skal passe med naboernes behov,« forklarer Torben Munksgaard, der også tidligere - i debutromanen, »Retrograd« - har ladet handlingen foregå blandt parcellister. Han siger, at det er, fordi parcelhuskvarteret, ligesom samfundet, er fuldt af vedtagne regler.

»Du skal holde haven pæn. Bare det gør situationen potentielt konfliktfyldt. Kantklipping virker næsten angstprovokerende på mig. Jeg tør slet ikke tænke på, hvad der sker med de nye generationer, der er ved at flytte i parcelhuse,« siger Munksgaard, der har valgt at placere sin historie på en konkret villavej i Roskilde.

»Min far bor i parcelhus, mens jeg selv bor i lejlighed. For mig er parcelhuskvarteret et sted, hvor jeg kunne tage hen og opbygge en fiktion. Jeg vil helst undslippe mine egne erfaringer, når jeg skriver,« som forfatteren forklarer.

Han har altid vidst, at han skulle skrive. Det startede som en lyst til at udtrykke sig kunstnerisk i gymnasietiden.

»Dengang, da alle var med i et band med 7-8 guitarister,« som Torben Munksgaard husker det.

»Men jeg kunne simpelthen ikke spille på et instrument. Selv når vi spillede punk lød det for dårligt. Til sidst var der en af de andre, der spurgte, om jeg ikke kunne skrive teksterne i stedet for.«

Sådan startede skriveriet - og siden er det aldrig stoppet. Torben Munksgaard mener selv, at debutromanen var den sjette roman, han skrev færdig. De foregående ligger stadig i skuffen sammen med alle de andre tekster, der blev forfattet om aftenen, mens han var ansat i almindelige kontorjobs. Men selv om drømmen lod vente på sig, er Torben Munksgaard

»Det er jo en evig kamp at finde balancen mellem at respektere andre menneskers eksistens og samtidig være sig selv.«

Torben Munksgaard

glad for at han fik ti år på arbejdsmarkedet, før han blev fuldtidsforfatter.

»Intet er værre end sådan en mandag morgen, hvor man skal levere socialt på kontoret, før det bliver hyggeligt for alle parter. Det er frygteligt,« siger Munksgaard, men han understreger samtidig, at tvangs-fællesspisning og kontorhygge ved kopimaskinen også er ret inspirerende.

»Hvis jeg går for meget herhjemme, så sker der ingenting. Jeg skal ud og blive irriteret på andre mennesker, før jeg har noget at skrive om,« siger Torben Munksgaard, der dog ikke virker som en vred forfatter. I hvert fald ikke helt lige så vred som hovedpersonerne i hans bøger.

»Min mor sagde altid om mig, at jeg var »sådan en glad dreng«. Men i virkeligheden har jeg nok bare lært at grine tingene ud - i stedet for at græde. Livet er jo tragisk på mange punkter, men jeg tror, at det er bedre at grine ad mennesket. Det er alligevel svært at lave det om,« forklarer Torben Munksgaard og understreger, at han nok også bruger sin bøger til at overdrive sin egen misantropi.

»Man kan jo tage sider af sig selv og folde dem ud i en roman. Der er frit spil i modsætning til et læsebrev, hvor man skal stå inde for det, man skriver. Derudover må jeg bare konstatere, at det bliver enormt kedeligt, hvis jeg forsøger at skrive om sympatiske mennesker.«

»Muren« er ikke kedelig. Som sagt vrimler bogen med irriterende, afbrydende og egoistiske personer, der holder øje med hinanden og indirekte kritiserer naboen på sikker afstand bag egen hæk. Og det er der en grund til.

»Dostojevskij sagde: »Mennesket er stort, alt for stort. Jeg vil gøre det lille igen.« Sådan har jeg det også,« siger Torben Munksgaard med en henvisning til citatet, der faldt i kølvandet på Napoleons invasioner og diverse teknologiske fremskridt. Ifølge Munksgaard

Torben Munksgaard er aktuel med en roman fra velfærdsstaten. Foto: Thomas Lekfeldt.

er vi dog ikke blevet mindre hovne siden dengang. Tværtimod oplever han, at vi nutidsmennesker ser så bange for at være små, at vi puster os op over egen størrelse.

»Som art er mennesket begyndt at tro, at det er hævet over alt andet på Jorden. På en måde er bogen jo en kritik af det velfærdssamfund, vi har fået opbygget,« siger Torben Munksgaard, der i »Muren« har erstattet velfærdssamfundet med velværesamfundet. Hvor det første er karakteriseret ved at have et sikkerhedsnet, der er spændt ud under borgerne, er det sidste et samfund, hvor man fjerner nettet og i stedet lærer folk at gå på line.

»I forestillingen om velværesamfundet bliver det jo bare sådan, at de, der ikke kan finde balancen, falder ned. Det er sådan, jeg oplever udviklingen. Vi forventer os meget af de svage, mens den øvre middelklasse forskanser sig i ghetto-områder. Har du klaret dig godt nok i samfundet, vil du bare slippe for andre mennesker.«

Når Torben Munksgaard ikke bare skriver en direkte kritik, er det, fordi han bedre kan lide at fordreje virkeligheden. Selvfølgelig kunne han skrive en moraliserende roman, men Torben Munksgaard vil hellere vise det uperfekte menneske - og grine ad det. I alle hans bøger har der været noget absurd. En person, der blev yngre og ikke ældre. En mand, der fører samtaler med sit underliv. Og nu en gigantisk mur i et boligkvarter. Med Torben Munksgaards egne ord skriver han ikke 1:1. Han forvrænger virkeligheden og skriver snarere 1:2. Men han siger også, at det kan være svært med en tid som den, vi lever i. Til tider er det næsten, som om virkeligheden har forrådt satirikeren. Ideen om en mur i et parcelhus virker slet ikke så absurd nu, da Trump vil bygge en mur til Mexico. Og faktisk er der allerede et ægtepar i Esbjerg, der har opført et strømførende hegn rundt om deres matrikel.

»Jeg vil gerne overbyde virkeligheden, men den leverer virkelig i øjeblikke,« siger Torben Munksgaard.

»Med Trumps mur og begrebet fake news er det snart svært at finde på noget, der er mere absurd. Min næste bog må bare blive endnu mere gakket, hvis jeg ikke skal sakke bagud i forhold til virkeligheden.«